

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 września 2017 r. powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) spółki jawnej w S. kwoty 76.494,63 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia 14 maja 2017 r. oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, powołując się na zawartą w dniu 26 kwietnia 2016 r. podstawową umowę franczyzy, na podstawie której strony podjęły działania mające na celu otwarcie kawiarni w ramach prowadzonej przez pozwaną sieci, że na skutek niewywiązywania się przez pozwaną z umówionych obowiązków, w tym rażącego naruszania terminów i niewielkiego zaangażowania w proces uruchomienia kawiarni, kawiarnia nie została otwarta w terminie 6 miesięcy od podpisania umowy wobec czego uległa automatycznemu rozwiązaniu.

Powódka wskazała też, że realizując projekt aranżacyjny lokalu strony zawarły umowę o dzieło, której przedmiotem było wykonanie oraz dostawa mebli do kawiarni, na poczet której tytułem zaliczki powódka wpłaciła kwotę 76.494,63 zł. Wyjaśniła, że niezależnie od kwestii związanych z wygaśnięciem stosunku wynikającego z podstawowej umowy franczyzy, dążyła do jak najszybszego zrealizowania umowy o dzieło, gdyż meble i tak były jej potrzebne do otwarcia kawiarni. Po licznych przesunięciach terminu ostatecznie pozwana odmówił dostarczenia mebli, w związku z czym powódka odstąpiła od umowy o dzieło. Następnie pomimo wielokrotnych wzywań, do dnia wystąpienia z pozwem, pozwana nie dokonała zwrotu wpłaconej zaliczki.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 października 2017 r. w sprawie IX GNc 1012/17 Referendarz Sądowy w Sądzie Okręgowym w Gdańsku nakazał pozwanej zapłacić dochodzoną pozwem kwotę wraz kosztami procesu.

Pozwana zaskarżyła nakaz w całości domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu od strony przeciwnej. Potwierdzając fakt zawarcia umowy franczyzy pozwana zaprzeczyła, jakoby doszło do jej rozwiązania, z uwagi na wolę stron co do kontynuowania umowy oraz aktywną współpracę mającą na celu realizację postanowień umownych. Pozwana zaznaczyła też, że zamówienie mebli do kawiarni powódki nastąpiło na podstawie umowy franczyzy i strony w tym zakresie nie zawierały żadnej dodatkowej umowy o dzieło.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 kwietnia 2016 r. pozwana - (...) spółka jawna w S. (...) zawarła z powódką (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w K. podstawową umowę franczyzy dotyczącą prowadzenia kawiarni sieci (...) z wykorzystaniem przygotowanego przez pozwaną systemu otwierania i prowadzenia kawiarni, opartego o przypisany indywidualny klucz dostępu do portalu francyzobiorcy.

Umowa została zawarta na czas określony od 21 kwietnia 2016 r. do 21 kwietnia 2026 r. (pkt 1.6.)

Zgodnie z pkt 1.7 umowy powódka jako francyzobiorca (partner) zobowiązała się do otwarcia kawiarni w opisanym w umowie budynku przy ul. (...) w G. w terminie 6 miesięcy od podpisania umowy i uzyskania przygotowanego przez (...) projektu opisanego w Ogólnych Warunkach Umowy. W dalszej części postanowiono, że jeżeli partner nie dotrzyma tego zobowiązania umowa ulega automatycznemu rozwiązaniu, o ile wyżej wymieniony termin nie zostanie przez strony przedłużony w formie pisemnego aneksu do umowy. Ustalono, że w przypadku automatycznego rozwiązania umowy kwoty wpłacone przez partnera lub należne francyzobiorcy w chwili rozwiązania umowy, choćby nie były jeszcze wymagalne, muszą być uiszczone i nie podlegają zwrotowi. Postanowienie o automatycznym rozwiązaniu umowy było wyłączone, jeżeli do otwarcia kawiarni nie doszło z wyłącznej winy (...) W takiej sytuacji termin otwarcia kawiarni przez partnera przedłużał się o kolejny miesiąc.

W myśl umowy jej postanowienia łącznie i na równi z Ogólnymi Warunkami Umowy F. (OWU) i załącznikach stanowiły wiążącą strony umowę franczyzy.

Zgodnie z treścią OWU w zakresie określenia ich przedmiotu strony ustaliły, że franczyzodawca udziela partnerowi w zamian za wynagrodzenie pieniężne, ustalone zgodnie z umowami, prawa do wykorzystywania nazwy i marki C. (...) oraz znaku graficznego (logo) należącego do franczyzodawcy, a także posiadanego systemu w celu dostosowania lokalu i prowadzenia w nim kawiarni (...) w standardzie ustalonym przez (...) F. zobowiązał się też do udzielania partnerowi stałej pomocy handlowej. Z chwilą podpisania umowy partner zobowiązał się do uiszczenia na rzecz franczyzodawcy opłaty licencyjnej oraz uiszczania miesięcznej opłaty operacyjnej (pkt 1. OWU).

W zakresie odnoszącym się do zobowiązań i oświadczeń franczyzodawcy oraz franczyzobiorcy postanowiono między innymi, że franczyzodawcy w ramach opłaty licencyjnej zapewni na etapie prowadzenia kawiarni (następującym po etapie projektowania i organizacji kawiarni) franczyzobiorcy nieprzerwaną dostępność świadczonych w związku z prowadzeniem kawiarni usług oraz towarów sprzedawanych przez siebie i swoich dostawców, a także nieprzerwaną możliwość zakupu tych towarów przez franczyzobiorcę, za wyjątkiem okoliczności spowodowanych działaniem siły wyższej i pod warunkiem pełnego i terminowego regulowania przez partnera zobowiązań względem (...) F. miał prawo wstrzymać dostawy towarów i usług, jeżeli w płatnościach partnera względem (...) wystąpiły jakiegokolwiek opóźnienia lub jeżeli saldo zadłużenia przekroczyło 20.000 zł brutto. Faktury za towary obrotowe lub usługi świadczone przez (...) miały być wystawiane z 14 dniowym terminem płatności, natomiast faktury inwestycyjne w formie gotówkowej - przedpłata (pkt 2.2.7. OWU).

W punkcie 3.10.3 OWU zapisano z kolei, że partner zobowiązuje się pod rygorem zapłaty kary umownej w wysokości 10.000 zł do zakupu mebli, stałej zabudowy oświetlenia, naczyń i urządzeń gastronomicznych, a także elementów wyposażenia u franczyzodawcy lub u wskazanych przez niego dostawców i producentów, przy czym zakupów partner dokona we własnym imieniu, na własny rachunek i nie może powoływać się przy tych zakupach na jakiegokolwiek powiązania łączące go z (...), za wyjątkiem wynikających z umowy, ani żądać z tego tytułu profitów.

Dowód: podstawowa umowa franczyzy karta 15-22

W związku z zawarciem powyższej umowy w ramach franczyzowego systemu (...) pozwana opracowała wstępne prognozy biznesowe dla kawiarni powódki – (...) (...) W opracowaniu ujęte zostały między innymi meble, wyposażenie technologiczne, wyposażenie IT czy elementy wystroju i wyposażenia lokalu, Wśród niezbędnych mebli wymagających zamówienia wymieniono następujące pozycje: 1) fotelik (...), 2) Fotel B., 3) Łoża 125 cm, 4) Kanapa potrójna B., 5) Krzesło F. (...), 6) Stółek barowy F., 7) Stolik kawowy C., 8) Stolik kawowy h 50 cm, 9) Stolik okrągły h 76, 10) Stolik jedzeniowy h 76, 11) Stolik jedzeniowy h76, 12) Stół (...) 260 cm x 80 cm, 13) Stół kawowy okrągły h 55 cm, 14) Bar (...), 15) Szafki Menu wiszące za barem, 16) S. P., 17) G. S., 18) Biblioteczka, 19) Lada okienna 210 cm x 40 cm, 20) Rama podwieszana nad strefą foteli, 21) Stojaki żeliwne pod kosze wiklinowe, 22) P., Sufity drewniane nad strefą jedzeniową, 23) S. żeliwne wspierające ramą podwieszaną, 24) Drzwi dekoracyjne, 25) Boazeria dekoracyjna.

Dowód: wstępne prognozy biznesowe karta 23-25

Do dnia 26 października 2016 r. powódka nie dokonała otwarcia kawiarni. Po tym dniu strony dalej współpracowały zmierzając do otwarcia kawiarni przez powódkę. Powódka logowała się do systemu pozwanej tzw. Portalu F., korzystając z zawartych w nim informacji dotyczących otwarcia i prowadzenia kawiarni. Termin otwarcia kawiarni był kilkakrotnie przesuwany. W okresie po 26 października 2016 r. aż do połowy marca 2017 r. strony czyniły też szereg szczegółowych ustaleń co wyposażenia i wystroju kawiarni; prowadzone były także szkolenia personelu powódki, który miał pracować w kawiarni.

Dowód : korespondencja e- mail karta 50-103,

z zdjęcia karta 104-106,

korrespondencji e- mail karta 107-152

zeznania świadków R. M. karta 224, A. W. karta 224 – 225, T. M. karta 225 -226, M. J. karta 227,

przesłuchanie reprezentanta powoda M. P. oraz współnika pozwanej T. W.

W ramach zawieranych przez pozwaną spółkę umów franczyzowych zamówienia dla franczyzobiorców odbywały się w ten sposób, że telefonicznie lub podczas spotkań z danym wykonawcą, z którym pozwana stale współpracowała, np. stolarzem, tapicerem czy producentem tkanin, przedstawiała ona listę przedmiotów do wykonania oraz ich specyfikację, ustalając jednocześnie cenę i termin wykonania.

W ten sposób, na podstawie zatwierdzonego przez powódkę biznesplanu, pozwana zamówiła również meble do kawiarni, którą zamierzała otworzyć powódka. (...) zamówione zostały w stolarni prowadzonej przez D. K..

W związku z wykonaniem poszczególnych mebli zamówionych do kawiarni powódki w okresie od lutego do maja 2017 r. D. K. wystawił na rzecz spółki (...) faktury VAT na łączną kwotę 76.269,84 zł, w tym:

- nr (...), w której ujęty został stół kawowy C. wymieniony w pozycji nr 7 biznesplanu,
- nr (...), w której ujęta została szafka na gify wymieniona w pozycji nr 17 biznesplanu,
- nr (...), w której ujęte zostały meble wymienione w pozycji 15 i 20 biznesplanu (szafki menu wiszące za barem i rama podwieszana nad strefą foteli),
- nr (...), w której ujęte zostały meble wymienione w pozycji 4, 22 i 23 biznesplanu (kanapa potrójna B., sufity drewniane nad strefą jedzeniową, słupy żeliwne wspierające ramę podwieszoną),
- nr (...), w której ujęte zostały meble wymienione w pozycji 14 i 16 biznesplanu (bar główny i sugar point),
- nr (...), w której ujęte zostały meble wymienione w pozycji 18 i 25 biznesplanu (biblioteczka i boazeria dekoracyjna),
- nr (...), w której ujęte zostały meble wymienione w pozycji 24 biznesplanu (drzwi dekoracyjne) oraz nogi stołowe do stołów wymienionych w biznesplanie.

W treści większości faktur zapisano, że dotyczą one inwestycji powódki tj. (...) (...). Należności wynikające z powyższych faktur zostały uregulowane przez pozwaną.

Dowód : faktury VAT karta 237-253,

wydruki z rachunków karta 254-257

W dniu 31 stycznia 2017 r. kierownik budowy, kierujący wykonywaniem obiektu - kawiarni w G. przy ul. (...) złożył oświadczenie o wykonaniu obiektu i stwierdził, że nastąpiła zmiana sposobu użytkowania lokalu usługowego na lokal gastronomiczny – kawiarnia. Dokonał też zawiadomienia Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta G. o zakończeniu budowy.

Dowód: oświadczenie kierownika budowy

zawiadomienia o zakończeniu budowy karta 193, zdjęć karta 104-106,

W dniu 9 lutego 2017 r. pozwana - spółka (...) wystawiła na rzecz powódki - spółki (...) fakturę VAT nr (...) na kwotę 76.494,63 zł tytułem zapłaty części - 50% do zamówienia na meble zgodnie z biznesplanem z dnia 4 stycznia 2017 r.

Należność w kwocie 76.494,63 zł tytułem faktury VAT nr (...) powódka uregulowała w dniu 13 lutego 2017 r.

Dowód: faktura karta 26,

polecenie przelewu karta 27

Strony ustaliły, że pozostałą część zaliczki uiszczona będzie przez powódkę w następujący sposób : 30 % po awizacji dostawy mebli i 20% po montażu mebli w lokalu powódki.

Dowód : przesłuchanie reprezentanta powoda M. P. oraz współnika pozwanej T. W.

W odpowiedzi na zapytanie powódki dotyczące terminu dostawy mebli reprezentant pozwanej T. W. poinformował w e- mailu z dnia 6 marca 2017 r., że stolarz zgodnie z planem będzie do końca marca.

Dowód : e- mail z dnia 6 marca 2016 r. k. 28

W e–mailu z dnia 19 marca 2016 r. reprezentant powódki M. P. poinformował T. W., iż przeglądając umowę trafił na postanowienie, które świadczy o tym, że umowa franczyzowa przestała obowiązywać z uwagi na to, że nie udało się otworzyć kawiarni w ciągu 6 miesięcy od zawarcia umowy. W związku z tym, deklarując gotowość rozliczenia poprosił o zwrot zaliczki – w przypadku, gdyby pozwana nie miała ochoty zaopatrzyć powódki w zamówione meble albo o informację o terminie dostawy mebli. W dalszej korespondencji T. W. prezentował stanowisko o przedłużeniu umowy franczyzowej, jednocześnie zapraszając reprezentanta powódki na rozmowę w celu rozwiązania umowy za porozumieniem stron.

W trakcie spotkania strony nie doszły do porozumienia. Powódka proponowała, że będzie kontynuowała realizację zamówień na meble wobec dostawców, w związku z zamiarem prowadzenia kawiarni pod własnym szyldem. T. W. nie zgodził się na tę propozycję i odmówił wydania zamówionych mebli powódce.

Dowód: korespondencja elektroniczna k. 149

przesłuchanie reprezentanta powoda M. P. oraz współnika pozwanej T. W.

W dniu 6 kwietnia 2017 r. pozwana wystawiła na rzecz powódki fakturę VAT nr (...) na kwotę 76.494,63 zł tytułem zapłaty końcowej - 50% do zamówienia na meble z terminem płatności wyznaczonym na dzień 10 kwietnia 2017 r.

Dowód: faktura karta 30

W korespondencji elektronicznej z dnia 9 kwietnia 2017 r. skierowanej do T. W. prezes zarządu powódki M. P. wskazał na niewywiązanie się ze zobowiązań z umowy zakupu mebli i wyposażenia lokalu pomimo wyznaczenia dodatkowego terminu oraz odmowę wykonania zobowiązania; oświadczył, że odstępuje od umowy zakupu mebli i wyposażenia kawiarni ze skutkiem natychmiastowym i domaga się zwrotu zaliczki zapłaconej dnia 13 lutego 2017 r. w nieprzekraczalnym terminie dwóch dni roboczych.

Dowód : korespondencja elektroniczna karta 28-29

W piśmie z dnia 19 kwietnia 2017 r., powołując się na odstąpienie od umowy na dostawę mebli i wyposażenie kawiarni z dnia 9 kwietnia 2017 r. z uwagi na niewywiązanie się przez pozwaną z dostawy mebli także w terminie dodatkowym oraz brak zamiaru wykonania dostawy jakichkolwiek mebli, powódka po raz kolejny wezwała do zwrotu zaliczki. Odesłała też fakturę VAT nr (...) (...) uznając ją za bezprzedmiotową.

W piśmie z dnia 28 kwietnia 2017 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 76.494,63 zł w ostatecznym terminie 3 dni od dnia odbioru pisma. W piśmie wskazano, że względu na niewywiązanie się przez spółkę (...) z umowy dostawy mebli, w dniu 9 kwietnia 2017 r. powódka odstąpiła od umowy i wezwała do natychmiastowego zwrotu wpłaconej dotychczas zaliczki.

Dowód: pismo z dnia 19 kwietnia 2017 r. karta 30

pismo z 28 kwietnia 2017 r. karta 31

W piśmie z dnia 22 maja 2017 r. powódka, wskazując na brak podstaw do zatrzymania zaliczki zaznaczyła, że w sytuacji wygaśnięcia umowy franczyzy i odstąpienia przez nią od umowy na zakup mebli zatrzymanie zaliczki jest bezprawne. Wskazując na powyższe, wyrażając jednocześnie chęć polubownego rozstrzygnięcia wątpliwych kwestii, powódka ponownie wezwała pozwaną do natychmiastowego zwrotu bezspornie należnej jej kwoty 76.494,63 zł.

Dowód: pismo z 22 maja 2017 r. karta 32, wydruk

śledzenia przesyłek karta 33

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Strony łączyła umowa franczyzy, która jest umową nieskodyfikowaną, niemniej zastosowanie znajdują do niej przepisy art. 353¹ k.c. i 354 k.c. Pierwszy z powołanych przepisów stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Zgodnie zaś z art. 354 § 1 k.c. dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel (§ 2).

Stan faktyczny ustalono na podstawie dowodu z dokumentów, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana, jak również zeznania świadków i przesłuchane stron. Sąd nie znalazł podstaw do odmówienia wiarygodności dowodom osobowym; niektóre z okoliczności podawanych przez świadków była między stronami niesporna. Nie było też podstaw do zakwestionowania zeznań reprezentantów stron. Sąd uznał jedynie za niewiarygodne zeznania T. W. w części, w której utrzymywał, że meble były gotowe do wydania powódce w czasie ostatniego spotkania stron. Przeczy temu zarówno korespondencja elektroniczna prowadzona między stronami, w szczególności e-mail pozwanej z dnia 22.03.2016 r., w którym wskazuje na kwiecień, jako możliwy termin dostawy (k. 149), jak również faktury za wykonane meble, wystawione pozwanej przez stolarza w okresie od lutego do maja 2016 r.

Dokonując oceny co do zakresu związania stron umową franczyzy Sąd oceniał postanowienia zawarte w umowie podstawowej, w szczególności pkt 1.7., który przewidywał, że umowa ulegnie automatycznemu rozwiązaniu w przypadku gdy powódka nie otworzy kawiarni w terminie 6 miesięcy od dnia podpisania umowy i uzyskania od pozwanej projektu i jednocześnie termin ten nie zostanie przedłużony w formie pisemnego aneksu do umowy. To postanowienie traktować należało, zdaniem Sądu, jako warunek rozwiązujący, o którym mowa w art. 89 k.c. Przemawia za tym już przepis art. 116 § 2 k.c., według którego jeżeli skutki czynności prawnej mają ustać w oznaczonym terminie, stosuje się odpowiednio przepisy o warunku rozwiązującym. Ponadto automatyczne rozwiązanie umowy, o którym mowa w pkt 1.7 wprawdzie związane z upływem terminu (6 miesięcy), niemniej, termin ten był powiązany z jeszcze innymi okolicznościami, a zatem więcej w nim było elementów niepewności, charakterystycznych dla warunku.

Sąd zwrócił też uwagę na to, że w postanowieniu pkt 1.7 przewidziano automatyczne rozwiązanie umowy w przypadku braku przedłużenia tej umowy w formie pisemnego aneksu, choć jednocześnie nie zastrzeżono rygору nieważności na wypadek niezachowania pisemnej formy. Rygor nieważności przewidziano natomiast w pkt 9.1 ogólnych warunków umowy franczyzy, w świetle którego wszelkie zmiany umowy wymagają formy pisemnej oraz podpisu stron - pod rygorem nieważności. Ze wstępu do podstawowej umowy franczyzy wynika zaś wprost, że umowa ta została zawarta na warunkach określonych także w o.w.u.

Stosując zatem postanowienie zawarte w punkcie 9.1. o.w.u. do przedłużenia umowy, o którym mowa w punkcie 1.7 umowy, uznać należy, iż skutkiem zaniechania przedłużenia umowy w formie pisemnego aneksu jest rygor nieważności czynności dokonanej w innej formie.

Niesporne w okolicznościach niniejszej sprawy (i wynikające ze zeznań świadków i dokumentów) było, iż mimo upływu 6 - miesięcznego terminu strony nadal współpracowały w sposób, który świadczył o tym, że zamierzają osiągnąć cel, jaki był założony w pisemnej umowie z dnia 26 kwietnia 2016 r. W okresie do marca 2015 r. miały miejsce spotkania dotyczące sposobu aranżacji lokalu, była wymieniana też korespondencja z tym związana, przeprowadzano szkolenia pracowników, którzy mieli być zatrudnieni w nowej kawiarni, były dokonywane ustalenia dotyczące zamówień na elementy wyposażenia lokalu, w szczególności co do mebli. Prowadzi to do wniosku, że wolą stron, niezależnie od postanowienia dotyczącego automatycznego rozwiązania umowy, było osiągnięcie celu założonego w umowie franczyzy, czyli otwarcie kawiarni przy spełnieniu wszystkich warunków wskazanych w umowie.

Nawet zatem przyjmując, że umowa z dnia 26 kwietnia 2016 r. zgodnie z postanowieniami 1.7. uległa rozwiązaniu, to zachowanie stron po tym terminie należałoby ocenić jako wolę zawarcia nowej umowy - o treści odpowiadającej umowie franczyzy, której treść była uprzednio odzwierciedlona w pisemnej umowie podstawowej i ogólnych warunkach umowy. Sąd miał przy tym na uwadze, że zawarcie umowy franczyzy nie wymaga zachowania formy pisemnej, a zatem mogła być ona zawarta w dowolny sposób, w tym także w sposób dorozumiany, zgodnie z art. 60 k.c. W konsekwencji wszystkie spotkania stron, jakie miały miejsce już po upływie 6- miesięcznego terminu wskazanego w pkt 2.1.2. umowy z dnia 26.04.2016 r., rozmowy, wymiana korespondencji, prowadzenie szkoleń pracowników, zamówienie mebli czy innego wyposażenia, uznać należy za czynności, które niewątpliwie zmierzały do osiągnięcia celu zakładanego w umowie z dnia 26.04.2016 r.

Sąd nie znalazł podstaw, by traktować umowę dotyczącą zakupu mebli, z której powódka wywodziła swoje roszczenie, w sposób całkowicie odrębny od umowy franczyzy. Przeciwnie, z postanowień umowy, w szczególności pkt 2.3.2., 3.5, 3.7. i 3.10.3. o.w.u. wynika wprost, że zamówienie mebli na potrzeby działalności prowadzonej pod szyldem C. C. przez powódkę od pozwanej było jednym z jej obowiązków; nie mogła dokonać zakupu w dowolny sposób, od innego podmiotu, lecz zobowiązana była kupić je bądź od pozwanej bądź od wskazanego przez pozwaną dostawcy i to za ceny wynikające z przygotowanej wyceny inwestycji. Wszystkie obowiązki przewidziane w o.w.u. stanowiły nieodłączny element umowy franczyzy, były ściśle związane z celem, dla którego zawierana była umowa. Nie sposób zatem oceniać jednego z zobowiązań przewidzianych umową w oderwaniu od generalnego celu, jaki miał być osiągnięty, a mianowicie otwarcia kawiarni działającej pod nazwą C. C..

Nawet jednakże w przypadku podzielenia stanowiska strony powodowej, według którego zamówienie mebli stanowiło, odrębną od umowy franczyzy, umowę o dzieło, brak było podstaw do odstąpienia od tej umowy przez powódkę. W tym zakresie zastosowanie znajduje przepis 491 § 1 zd. 1 k.c., który stanowi, że jeżeli jedna ze stron dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, druga strona może wyznaczyć jej odpowiedni dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Zgodnie zaś z art. 494 §1 k.c. strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy, a druga strona obowiązana jest to przyjąć. Strona, która odstępuje od umowy, może żądać nie tylko zwrotu tego, co świadczyła, lecz również na zasadach ogólnych naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.

Cytowany przepis przyznaje uprawnienie do odstąpienia od umowy w razie zwłoki drugiej strony w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej, ale warunkiem skorzystania z tego uprawnienia jest uprzednie wyznaczenie dodatkowego terminu do wykonania zobowiązania oraz jednoczesne zagrożenie, że w razie bezskutecznego upływu terminu strona będzie uprawniona do odstąpienia od umowy.

Termin dodatkowy, z istoty rzeczy, może być wyznaczony dopiero po upływie terminu wykonania zobowiązania przewidzianego w umowie. Jak wynika z zeznań samych stron, potwierdzonych korespondencją elektroniczną, meble miały być dostarczone w okresie od 4 do 6 tygodni od daty wpłaty zaliczki, co nastąpiło w dniu 13 lutego 2017 r. Jak

wynika wprost z e-maila z dnia 6 marca 2017 r. (k. 28) końcową datę tego terminu wyznaczał dzień 31 marca 2017 r. W związku z powyższym ewentualne wezwanie strony pozwanej do dostarczenia mebli i wyznaczenie dodatkowego terminu mogło nastąpić dopiero pod dniem 31 marca 2017 r. Tymczasem z przeprowadzonych dowodów nie wynika, by powódka w rzeczywistości wzywała pozwaną do realizacji umowy po 31 marca 2017 r. W aktach sprawy znajdują się e-maile powódki, ale pochodzące z czasu poprzedzającego nadejście tego terminu, w których ustalano z pozwaną ostateczną gotowość stolarza do wykonania i dostarczenia mebli.

Co więcej, ani z żadnego pisma, ani nawet z zeznań reprezentanta powódki nie wynika, by strona powodowa kiedykolwiek wskazywała na zagrożenie odstąpienia od umowy w razie niedotrzymania przez pozwaną wyznaczonego jej terminu.

Tym samym nie zostały spełnione przesłanki odstąpienia od umowy określone w art. 491 § 1 zd. 1 k.c.

Sąd wprawdzie podzielił stanowisko strony powodowej co do tego, iż pozwana nie była uprawniona do żądania drugiej części - 50% ceny - za meble przed ich dostawą, gdyż z zeznań stron wynikało, że w rzeczywistości ustalono, że najpierw nastąpi wpłata zaliczki w wysokości 50 %, następnie w chwili awizacji mebli - 30 % ceny, dopiero zaś po ich montażu pozostałe 20%. W istocie pozwana nie wykazała, że doszło do awizacji dostawy mebli, a zatem nie było podstaw do żądania od powódki kolejnej raty zaliczki. W konsekwencji pozwaną uznać należało za stronę pozostającą w zwłoce z wykonaniem zobowiązania związanego z dostawą mebli, nie była ona bowiem uprawniona do wstrzymywania się z jego wykonaniem do czasu wpłaty pozostałej części zaliczki. Konstatacja ta pozostaje bez istotnego znaczenia w sytuacji, w której nie zostały spełnione pozostałe przesłanki odstąpienia od umowy, tj. wyznaczenie dodatkowego terminu i zagrożenie odstąpieniem od umowy.

Skoro zaś oświadczenie o odstąpieniu od umowy było nieskuteczne, brak było podstaw do żądania zwrotu zaliczki na podstawie art. 494 k.c.

Sąd też nie znalazł podstaw by uwzględnić żądanie powódki w oparciu o inne przepisy kodeksu cywilnego, w szczególności przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, tj. art. 405 k.c. i następne.

Z faktur wystawionych pozwanej przez podwykonawców na kwotę 76.269,84 zł oraz dowodów zapłaty (karta 237-257) wynika, że pozwana wydatkowała już na ten cel kwoty niemalże tożsame z kwotą zaliczki na wykonanie mebli przeznaczonych do lokalu powódki.

Zgodnie zaś z art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Pozwana uzyskała za uiszczony z zaliczki należności na rzecz podwykonawców ekwiwalent w postaci mebli, zaś w myśl art. 406 k.c. obowiązek wydania korzyści obejmuje nie tylko korzyść bezpośrednio uzyskaną, lecz także wszystko, co w razie zbycia, utraty lub uszkodzenia zostało uzyskane w zamian tej korzyści albo jako naprawienie szkody. Podkreślenia jednak wymaga, że powódka domaga się zwrotu zaliczki, nie zaś wydania mebli. Pozwana cały czas zresztą deklaruje gotowość wydania tych mebli.

Zauważyć nadto trzeba, że zestawienie mebli wymienionych w biznesplanie i fakturach wystawionych przez podwykonawców świadczy o tym, że większość z mebli wymienionych w fakturach była meblami niestandardowymi, przeznaczonymi do lokalu powódki. Wskazują na to adnotacje na fakturach wystawionych pozwanej przez podwykonawców „usługi dla (...) (...)”. Były to bądź meble nietypowe, niewystępujące w innych lokalach C. C., bądź wykonane pod konkretny wymiar lokalu powódki. Potwierdzają to zarówno zeznania świadka R. M., jak i reprezentanta strony pozwanej; sama powódka przyznała, że niektóre z mebli były meblami niestandardowymi, co dotyczyło w szczególności baru i szafek wiszących. Nie można mówić o wzbogaceniu w zakresie odnoszącym się do mebli niestandardowych, których pozwana nie ma możliwości wykorzystać w inny sposób. Sam fakt posiadania takich mebli przez pozwaną nie oznacza, by doszło do jej wzbogacenia, w sytuacji gdy nie są one pozwanej przydatne.

Mając na uwadze wszystkie przytoczone wyżej argumenty powództwo oddalono.

Stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Wobec tego zasądzono od powódki na rzecz pozwanej koszty procesu obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej wysokości 5400 zł, określone na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800, ze zm.).